

Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych

Agnieszka Wróblewska

Model powstał w ramach projektu systemowego pn.
*„Model współpracy administracji publicznej i organizacji
pozarządowych - wypracowanie i upowszechnienie standardów
współpracy”,*
współfinansowanego przez UE w ramach EFS, POKL Działania
5.4, Poddziałania 5.4.1.

Realizatorzy i partnerzy projektu:

Departament Pożytku Publicznego MPiPS,

Związek Miast Polskich, z

Instytut Spraw Społecznych,

Collegium Civitas,

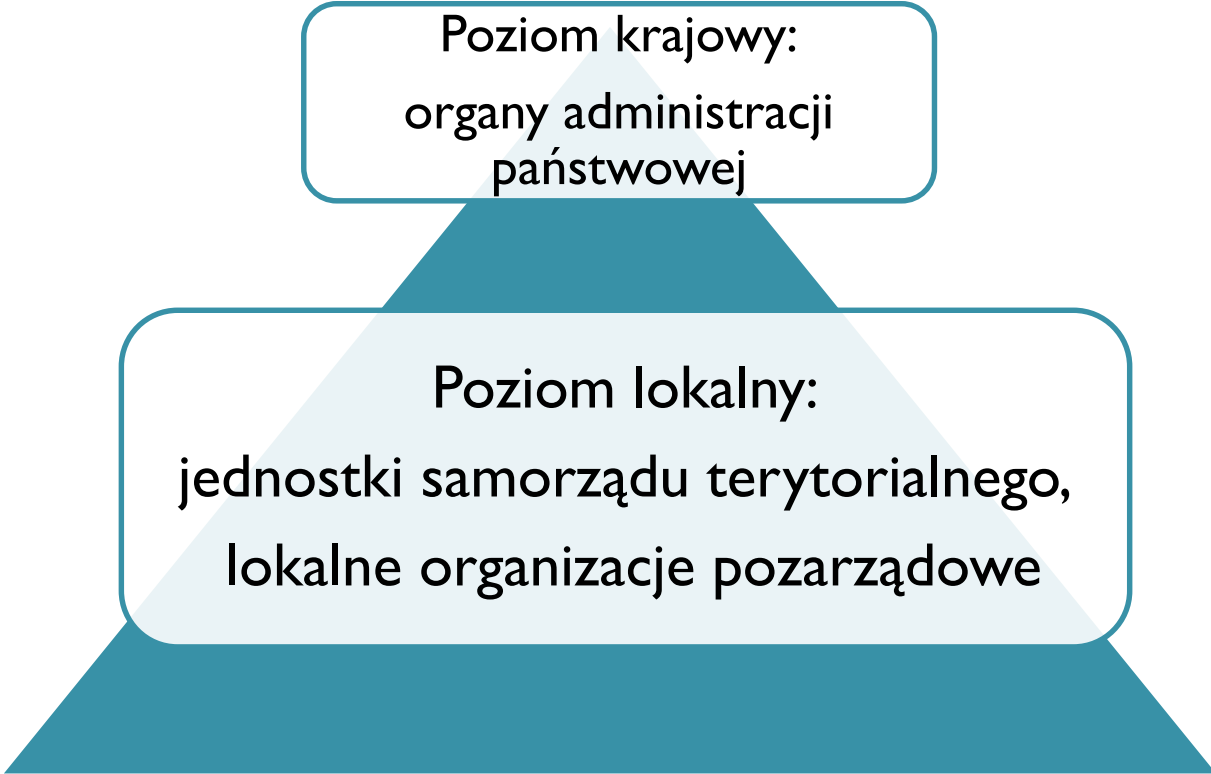
Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich

Sieć SPLOT.

Czym jest Model ?

Systemowe podejście do współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

Kto jest odbiorcą Modelu ?

Poziom krajowy:
organy administracji
państwowej

Poziom lokalny:
jednostki samorządu terytorialnego,
lokalne organizacje pozarządowe

Model - założenia

3 płaszczyzny

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych

Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności

Zasady współpracy

Zasady współpracy

Zasada pomocniczości

Zasada partnerstwa

Zasada suwerenności stron

Zasada efektywności

Zasada jawności

Zasada uczciwej konkurencji

Zasady współpracy

Zasada pomocniczości (subsydiarności):

- lokalne problemy powinny być rozwiązywane u samego źródła
- jeśli sami obywatele mają potencjał do poradzenia sobie z nimi, to lokalna władza powinna pozostawić im pole do działania.

Zasady współpracy

Zasada suwerenności

- partnerzy współpracy zachowują niezależność we wzajemnych relacjach.

Zasada partnerstwa

- współdziałanie suwerennych partnerów na rzecz celów, które są kluczowe dla rozwoju lokalnej społeczności
- dzięki łączeniu zasobów i kompetencji partnerzy osiągną lepsze rezultaty.

Zasady współpracy

Zasada efektywności

- współpraca partnerska i stałe podnoszenie potencjału do sprawnego realizowania zadań publicznych.
- zadania te powinny być wykonywane w oparciu o reguły gospodarności (oszczędnie), tworzenia maksymalnej wartości za określone nakłady i szanowania publicznych zasobów.

Zasady współpracy

Zasada uczciwej konkurencji

- wszystkie odpowiednio przygotowane podmioty mają szansę rywalizować o możliwość wykonywania zadań publicznych.
- w oparciu o zasady uczciwej konkurencji można znaleźć najbardziej efektywnego realizatora zadań publicznych.

Zasady współpracy

Zasada jawności

- partnerzy współpracy wzajemnie udostępniają sobie pełną i prawdziwą informację na temat obszarów swojego działania, które są istotne z punktu widzenia budowana wysokiej jakości partnerstwa.

Płaszczyzna I:

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych

- **Politykę publiczną** rozumiemy jako sumę systemowych i porządkowych działań, które podejmowane są dla rozwiązywania najważniejszych problemów, które dotyczą mieszkańców lokalnych społeczności.
- Obejmuje ona trzy kluczowe sfery
  - koncepcje rozwiązań problemów,
  - działania publiczne (ich produkty),
  - rezultaty tych działań (wpływ działań na dobrostan obywateli).

Wspólne tworzenie polityk publicznych

- Organizacje pozarządowe powinny zostać zaangażowane w proces tworzenia planów, programów i strategii zaspokajania potrzeb obywateli i rozwiązywania problemów społecznych **na jak najwcześniejszym etapie** (diagnozowania potrzeb społecznych, inicjowania tworzenia konkretnych polityk).
- Zwiększa to szansę na przygotowanie takich polityk lokalnych, które będą **bardziej adekwatne** do potrzeb i problemów różnych grup mieszkańców.
- Polityki tworzone w partnerstwie pobudzają zainteresowanie społeczności współudziałem w ich planowaniu i realizacji.

Wspólne tworzenie polityk publicznych

Podstawę formalną współpracy w tym zakresie wyznaczają przepisy

- art. 5 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawy samorządowej
- Ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Płaszczyzna I obejmuje następujące obszary:

Obszar 1:

Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań

Obszar 2:

Wzajemne informowanie się samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych o planach, zamierzeniach i kierunkach działań.

Obszar 3:

Współtworzenie przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe strategii i programów realizacji polityk publicznych oraz rozwiązań instytucjonalnych.

Obszar 4:

Konsultowanie przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe założeń projektów i aktów normatywnych oraz zasad realizacji innych przedsięwzięć.

Obszar 5:

Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy wdrażaniu polityk publicznych

Obszar 6:

Uczestnictwo organizacji pozarządowych w ocenie realizacji polityk i programów.

Płaszczyzna II: Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych

- Wdrażanie polityk publicznych prezentowanych w pierwszej płaszczyźnie odbywa się bezpośrednio poprzez realizację zadań publicznych.
- Zadania publiczne to działania, które podejmuje administracja samorządowa w ramach ustaw określających zakres ich kompetencji.
- Głównym argumentem współpracy w tym obszarze jest dążenie do lepszego zaspokajania potrzeb społecznych z wykorzystaniem potencjału partnerów.

Płaszczyzna 2

Obszar 1:

Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych

Obszar 2 :

Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych

Obszar 3:

Partnerstwo projektowe w realizacji zadań publicznych

Formy finansowe współpracy

Zlecanie zadań publicznych wymaga zastosowania odpowiednich narzędzi /wzorców działań.

Wynikają one z:

- obowiązujących przepisów prawa (ustawy o finansach publicznych, prawa zamówień publicznych czy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).
- wymogów zarządzania w administracji publicznej.
- uwarunkowań kulturowych.

Formy finansowe-przepisy prawa

- a) ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych równocześnie ze złożeniem projektu budżetu (art. 13 ust. 5 uodpp);
- b) przyjmowanie i rozpatrywanie przez JST wniosków organizacji pozarządowych o realizację zadania publicznego (art. 12 uodpp), w tym z pominięciem otwartego konkursu ofert (art. 19 a uodpp);
- c) zlecanie organizacjom pozarządowym obsługi konkursów ofert na realizację zadań publicznych (art. 11 ust. 2a uodpp);
- d) podzlecanie zadań w ramach umowy na realizację zadania publicznego i regranting (art. 16, ust. 7 uodpp);
- e) zastosowanie lub pominięcie procedur zamówień publicznych zgodnie ze wzorem umowy zawartym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej (art. 6 wzoru umowy).

Formy finansowe-wymogi zarządzania w jst

- a) standaryzacja usług publicznych (obligatoryjna przy powierzeniu zadania);
- b) powiązanie kryteriów wyboru ofert w ramach konkursu z programem współpracy i dokumentami planistycznymi;
- c) zawieranie umów wieloletnich;
- d) uwzględnianie w kosztach realizacji zadań publicznych zarówno wydatków merytorycznych (bezpośrednich), jak i administracyjnych związanych z ich realizacją (pośrednich);
- e) dopuszczenie w umowach z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych możliwości dokonywania przesunięć wydatków pomiędzy pozycjami;
- f) jawność procedur naboru i wyboru ofert na realizację zadań publicznych;
- g) opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu monitoringu i oceny realizacji zleconych zadań publicznych.

Formy finansowe-uwarunkowania kulturowe

- a) wspólne oferty organizacji pozarządowych (wspierające rozwój partnerstw projektowych);
- b) stosowanie klauzul społecznych przy zamówieniach publicznych;
- c) mieszany skład komisji konkursowych z udziałem przedstawicieli różnych sektorów, wyłączający wystąpienie konfliktu interesów;
- d) publikowanie informacji, raportów i sprawozdań z realizacji zadań publicznych.

Formy niefinansowe współpracy

- udostępnianie rzeczowych i kadrowych zasobów samorządu,
- udostępnianie infrastruktury promocyjnej samorządu ,
- korzystanie z sieci kontaktów samorządu (w mediach, we własnych jednostkach organizacyjnych samorządu, w innych samorządach),
- obejmowania patronatami realizację zadań publicznych,
- udzielanie przez samorząd wsparcia merytorycznego (informacja, doradztwo, szkolenia) realizatorom zadań i usług publicznych,
- funkcjonowanie wspólnych zespołów koordynujących i monitorujących realizację zadań publicznych w danej sferze publicznej (np.: komisje konkursowe, zespoły branżowe, komitety sterujące).

Formy współpracy - partnerstwo

Partnerstwo przy realizacji zadań publicznych:

- współpraca przy realizacji konkretnych projektów na rzecz realizacji zadań publicznych (tzw. partnerstwa projektowe)
- współpraca, zgodnie z **zasadą efektywności** - ma doprowadzić do efektywnego wykorzystywania zasobów osobowych i rzeczowych partnerów tworząc efekt synergii
- **jawne**, zapewniające **konkurencję** zasady ich tworzenia i związane z tym procedury

Płaszczyzna III: Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności

- Przez infrastrukturę rozumiemy ogół lokalnie ukształtowanych czynników wpływających na funkcjonowanie organizacji pozarządowych oraz na współpracę pomiędzy sektorem samorządowym a sektorem pozarządowym.
- Czynniki te w poważnej mierze stymulowane są przez działania samorządu (administracji).
- W tej płaszczyźnie mieszczą się zarówno instytucje działające na rzecz organizacji pozarządowych, dotyczące ich prawo miejscowe, jak i relacje oraz wzorce postępowania występujące w danej jednostce samorządu.

Płaszczyzna 3

Obszar 1:

*System wspierania
inicjatyw
obywatelskich i
organizacji
pozarządowych*

Obszar 2:

*Wspieranie
procesów integracji
sektora organizacji
pozarządowych*

Obszar 3:

Partnerstwo lokalne

System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych

- opracowanie i wdrożenie systemu oferującego różnorodnym podmiotom wsparcie dostosowane do ich specyficznych potrzeb, możliwości, a przede wszystkim do celów działania
- system ma wspierać działania już istniejących organizacji i nieformalnych, oddolnych inicjatyw mieszkańców, a także stwarzać warunki do zawiązywania się organizacji pozarządowych i inicjatyw

System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych

a) wsparcie instytucjonalne:

- jawne procedury udostępnianie lokali samorządowych;
- jawne procedury korzystanie z infrastruktury samorządu terytorialnego i jego jednostek;
- procedurę przekazywanie w zarząd lub sprzedaż nieruchomości niezbędnych do realizacji zadań publicznych.

b) wsparcie szkoleniowo – doradcze w zakresie rozwoju organizacji i inicjatyw obywatelskich:

- program wsparcia merytorycznego organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych (realizacja zdania 33 z art. 4 ust. I Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie);
- procedura świadczenie usług doradczych i szkoleniowych;
- pomoc szkoleniowo-doradcza przy powstawaniu nowych podmiotów;
- szkolenie liderów;
- wspieranie wolontariatu;
- wsparcie w pozyskiwaniu środków (np. pomoc przy pisaniu projektów, zorganizowaniu zbiórki publicznej itp.)

System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych

d) wsparcie informacyjno-promocyjne:

- **procedura wsparcie przez samorząd kampanii informacyjno-promocyjnych organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich z wykorzystaniem narzędzi będących w dyspozycji samorządu (portal, materiały promocyjne);**
- **program wspieranie powstawania nowych organizacji pozarządowych;**
- **program wspieranie wolontariatu i aktywności obywatelskiej;**
- **organizacja regularnych spotkań informacyjnych dla organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich;**
- **program wspieranie współpracy organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich ze środowiskiem biznesu;**
- **zasady wymiana informacji pomiędzy samorządami i organizacjami pozarządowymi o podejmowanych działaniach;**
- **kampanie promujące aktywność obywateli.**

e) wsparcie finansowe:

- **utworzenie funduszu pożyczkowego i gwarancyjnego;**
- **utworzenie funduszu wkładów własnych;**
- **mikrogranty;**
- **dotacje inwestycyjne.**

Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych

- Zintegrowane środowisko lokalnych organizacji pozarządowych okazuje się bardziej pożądanym partnerem samorządu, ponieważ efektywniej i skuteczniej wpływa na kształt polityk publicznych oraz realizację powierzonych zadań i usług, a także staje się rzecznikiem grup organizacji w relacjach z samorządem

Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych

- prowadzenie ogólnodostępnej bazy danych o zarejestrowanych organizacjach pozarządowych zawierającej dane teleadresowe i o prowadzonej działalności;
- organizację spotkań, szkoleń i warsztatów problemowych (np. kultura, edukacja, pomoc socjalna, sport, ochrona zdrowia, równość szans i przeciwdziałanie dyskryminacji) i wykorzystywanie ich jako formy działań integracyjnych i płaszczyzny wymiany doświadczeń czy okazji nawiązania partnerstw i współpracy;
- organizację spotkań nieformalnych (np. bali, koncertów, pikników organizacji pozarządowych), których jednym z celów jest również integracja sektora;
- tworzenie tematycznych grup problemowych, także z wykorzystaniem komunikacji internetowej (fora, grupy dyskusyjne), które będą wypowiadać się na temat określonego problemu

Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych

- podejmowanie wspólnych działań promocyjnych przez grupy organizacji pozarządowych (np. wspólne stoisko informacyjno-promocyjne eksponowane podczas wydarzeń publicznych: festynów, targów, festiwali);
- dofinansowywanie i/lub organizacja przez samorząd udziału przedstawicieli lokalnego sektora pozarządowego w ważnych wydarzeniach (np. ogólnopolskie, regionalne fora inicjatyw pozarządowych, ważne konferencje, seminaria, targi itp.);
- udostępnienie przez samorząd kanałów informacyjnych (strony internetowej, bezpłatnego informatora miejskiego, konferencji prasowych) do promocji lokalnych organizacji pozarządowych;
- organizacja plenarnych (tj. skierowanych do wszystkich organizacji) spotkań organizacji pozarządowych (stwarzanie płaszczyzn wymiany poglądów, wiedzy i doświadczeń w sektorze pozarządowym);
- powoływanie rad działalności pożytku publicznego.

Partnerstwo lokalne

Fundamentem współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, a także innymi podmiotami lokalnymi (np. przedsiębiorcami) w zakresie polityk i zadań publicznych jest partnerstwo lokalne – łączenie zasobów, wiedzy, doświadczenia, współudział, współdecydowanie i współodpowiedzialność za kondycję wspólnoty lokalnej.

Dziękuję za uwagę

Agnieszka Wróblewska
a.wroblewska5@wp.pl